VASARA

JAUNIMO METAI Nr 6 BIRŽELIS ◆ JUNE 1985

SKAUTŲ AIDAS

Nr 6 BIRŽELIS ◆ JUNE 1985

SKAUTU AIDAS

USPAS497-840

Oficialus LIETUVIŲ SKAUTŲ S-GOS organas
Įsteigtas 1923.III.15, Šiauliuose, Lietuvoje
Leidžia LSS TARYBOS PIRMIJA

Prenumerata metams - $5.00, pusei metų $3.00,
Garbės leidėjo prenumerata - $25.00
Garbės prenumerata - $10.00

A Lithuanian youth Magazine, published monthly except July and August by The Lithuanian Scouts Association. Not for profit Illinois Corporation.

Subscription $5.00 yearly, $3.00 half yearly, single copy 50 c.

Second Class Postage paid at Chicago, Illinois.

• Office of Publication
SKAUTŲ AIDAS
7143 S. Troy
Chicago, IL 60629

• Managing Editor
Albina Ramanauskienė
7143 S. Troy
Chicago, IL 60629

Redaktorius
v.s. Antanas Saulaitis, SJ
2345 West 56 Street
Chicago, IL 60636

Administratorė
s. Albina Ramanauskienė
7143 S. Troy
Chicago, IL 60629

GARBĖS LEIDĖJO PRENUMERATA

Remigijus Belzinskas, Cleveland, Ohio
Dr. V. Kvedaras, Hamilton, Ontario, Canada

GARBĖS PRENUMERATA

Rimas Karklys, San Jose, CA
T. E. Meilus, Auburn, MA
R. Namikas, Toronto, Ontario, Canada
E. Kronas, Dundas, Ontario, Canada
Sendra Kazilis-Langer, Canada
R. Aukštuolis, Euclid, Ohio
Tėvai Jėzuitai, Cleveland, Ohio
Nora Kazlas, Cleveland, Ohio
D. Motiejunas, Euclid, Ohio
M. Vygantaitė, Dallas, TX
J. Menkeliūnas, Caracas, Venezuela

AUKOS SKAUTŲ AIDUI

Po $100
Lietuvių Namai
Parama
Prisikėlimo Kooperatyvas
Kanados Fondas
Talka — Hamilton, Onotario

$60
Clevelando Pilėnų Tunto L.D.K.
Kęstučio vilkiukų dr-vė

$25
Clevelando Skautininkių dr-vė
Chicagos Skautininkių dr-vė

$20
A. Kzilis
Dr. Kazlauskas

$13
Barzdžiūtė

$11
A. Tarūta
A. Draugelis

$10
Pr. Jankauskas
O. Juodušienė
V. Petraitis
H. Stepaitis
V. P. Skirgaila
Gregis Juškaitis, Mission Viejo, CA

$5
Baranauskas
Pr. Saplienė
O. Indrelienė
R. Avižienis, Santa Monica, CA
Stasys Valinskas, Woodridge, IL
Paulius Vizgirda, La Mirad, CA

$3
E. M. Kazekevičius
W. S. Kuzma
M. Vasiliauskienė
Dr. R. Saplys
J. Dambaras
V. Keturakis
G. Sendžikas
E. Lorenz

$2.50
Valiulienė

Vieną Skautų Aido numerį į Vasario 16 d. Gimnaziją užsako p. Apanienė, Cleveland, Ohio.

KAIP SEKASI NAMUOSE?

Pasitikrinkime, kaip namuose sugyvename su šeimos nariais ir kaip atliekame savo pareigas namuose. Suvedus taškus paaiškės, kur reikia pasistengti, kad būtume skautai ir skautės ne tik per sueigas ir stovyklas bet ir namuose! Taškai: TAIP — 10 taškų, KARTAIS — 5, NIEKAD — 0. Tarp 100 ir 120 taškų — labai gerai; tarp 60 ir 80 — neblogai, reikia pataisyti; iki 30 taškų — laikas skubiai susiimti, nes šeimai nelengva!

1. Namuose padedu neprašytas: Taip — kartais — niekada.
2. Stengiuosi namuose nešūkauti: taip — kartais — niekada.
3. Mandagiai elgiuosi su šeima ir draugais: — taip — kartais — niekada.
4. Sutvarkau savo daiktus ir savo kambarį be nuolatinio raginimo: taip — kartais — niekada.
5. Prie stalo mandagiai valgau: taip — kartais — niekada.
6. Leidžiu ir kitiems šeimos nariams pasisakyti ir kalbėti: taip — kartais — niekada.
7. Dalinuosi savo daiktais su broliais ir seserimis: taip — kartais — niekada.
8. Tėvams pasakau, kai išeinu, su kuo išeinu, kur, ir kada grįšiu: taip — kartais — niekad.
9. Mielai padedu namų ruošos darbuose: taip — kartais — niekad.
10. Gerbiu kitų namiškių privatumą: taip — kartais — niekad.
11. Tvarkingai ir švariai apsirengiu, susišukuoju: taip — kartais — niekad.
12. Gerbiu savo tėvų nuomonę: taip — kartais — ne.

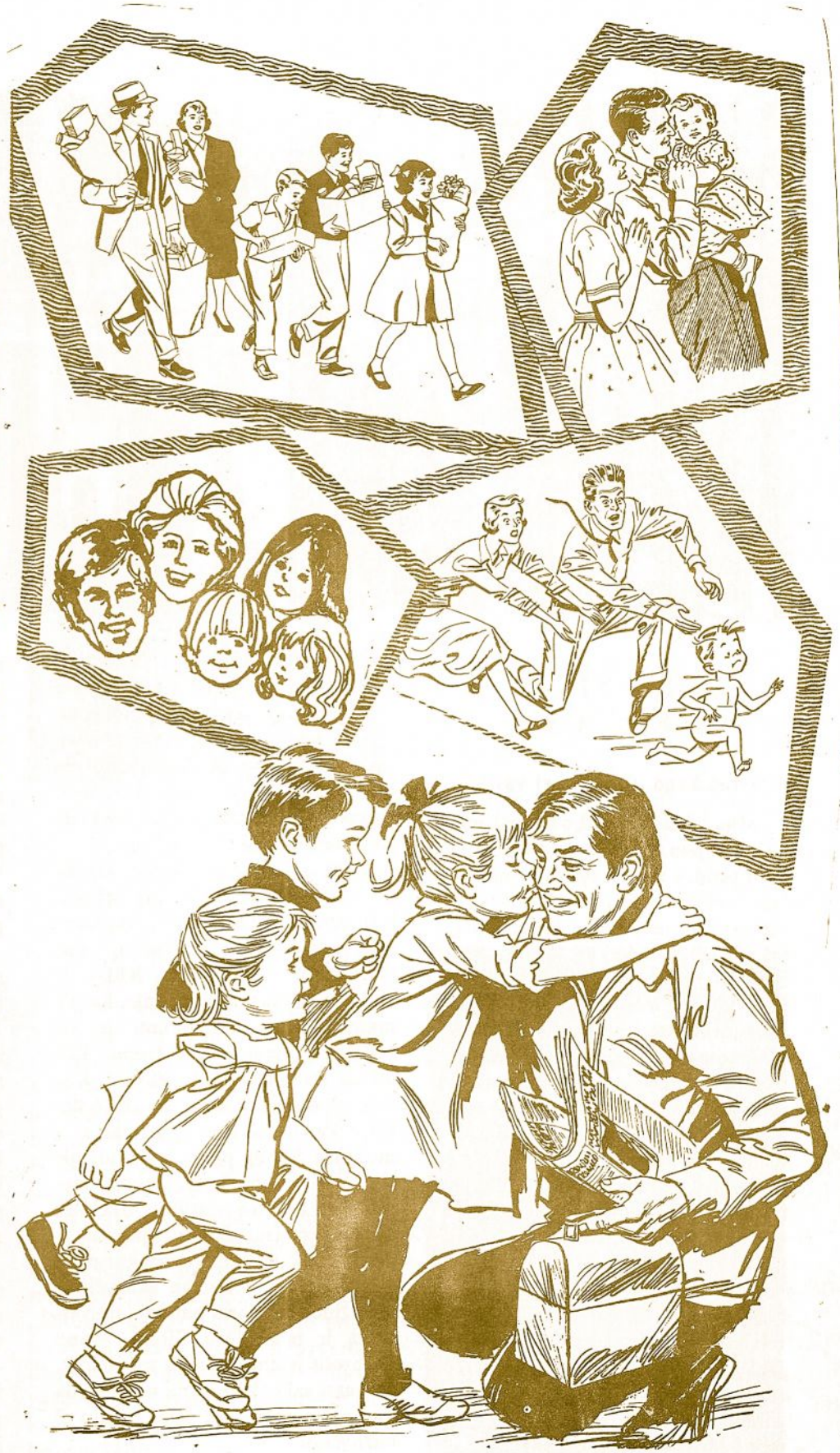

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

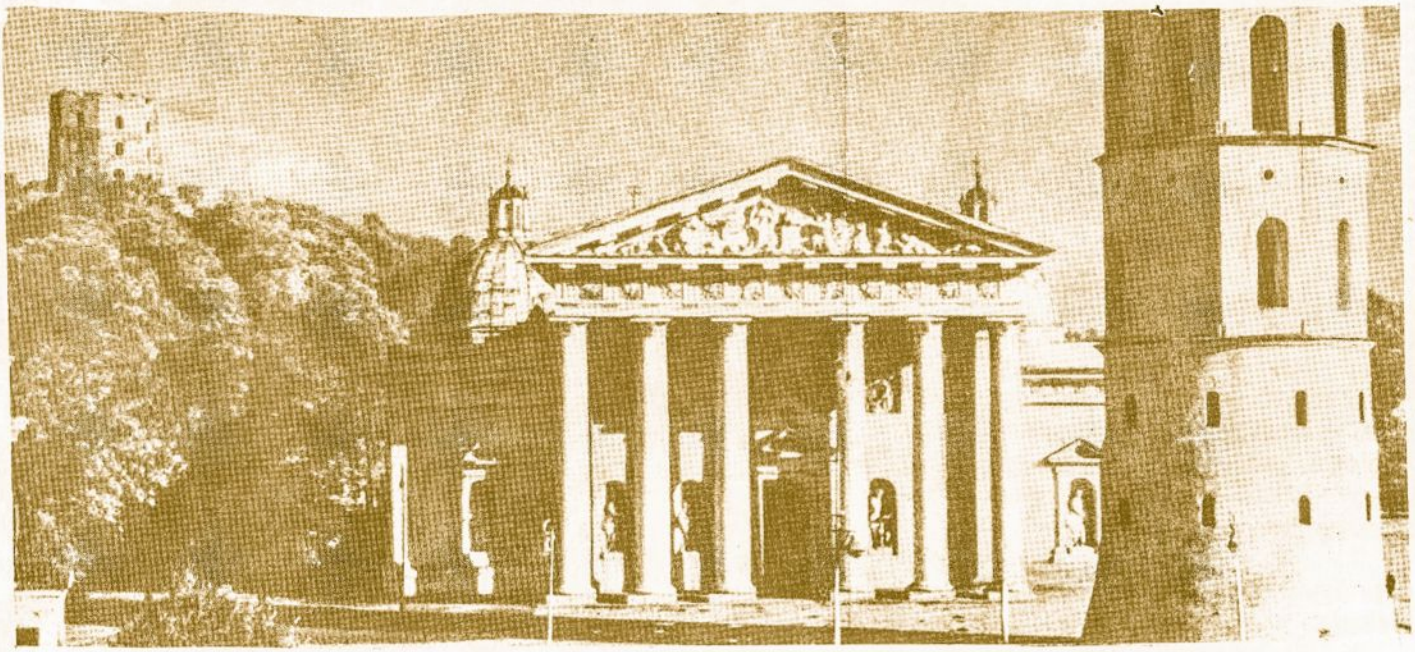

ŽVILGSNIS IŠ LIETUVOS

vyr.sk.kand. Rima Navickaitė

Man labai ilgai truko nutarti apie ką aš rašysiu. Norėjau kad kas nors būtų bendro su Lietuva, bet nenorėjau rašyti ,,Mano Nuotykiai Lietuvoj", nes jau šimtą kartų šeštadieninėj mokykloj tą aprašiau. Pagaliau nutariau sujungti mano nuotykius Lietuvoje ir jausmus aštuoniolikos metų mergaitės okupuotoj Lietuvoj. Mano tema bus truputį skirtinga, nes bus dienoraščio formoje. Man atrodo šis yra geresnis ir įdomesnis būdas papasakoti apie mano nuotykius Lietuvoje. Aš pavadinau šitą mergaitę Egle. Jai ką tik suėjo aštuoniolika metų ir kitais metais planuoja įstoti į Vilniaus Universitetą.

6:00 val. ryto — Atrodo kad ką tik užmigau, ir jau rytas. Greitai reikia keltis ir sutvarkyti mūsų ,,miegamąjį", kad vėl būtų panašus į salioną. Man taip sunku tą matracą įstumti į spintą! Tėtis ir mama jau išėję į darbą — reikia kelti Mildutę, o seneliai dar knarkia. Greitai apsirengiau ir labai atsargiai pakavojau mažą gintarinį kryželį ir lenciūgėlį marškiniuose. Močiutė man tą kryželį padovanojo gimtadieniui. Įėjau į mūsų virtuvę; labai norėjau sau pasidaryti šokoladinio pieno, bet mama sako kad reikia jį taupyti specialiom progom, nes nežinia kada gausime siuntinį iš Amerikos.

7:00 — Išėjau į mokyklą. Matau jau saulė truputį rodosi per debesis. Užlipau ant troleibuso. Šį rytą buvo ypatingai daug kareivių ant troleibuso. Visi rusai. Rūko ir keikiasi. Man taip nepatinka kai jie mane mėgina prakalbinti ir vis pirštais į mane rodo. Gerai, kad greitai nulipau nuo troleibuso. Kas rytą aš susitinku savo draugę Astą. Mes kartu einame pro parką į mokyklą. Šitame parke stovi didžiulė statula Lenino. Vieną kartą mes spiovėm ant tos statulos. Bet mes bijom, nes visur sėdi saugumiečiai ir visus stebi. Aš nieko neveikiu prieš valdžią. Nors aš lankau bažnyčią ir meldžiuos, aš noriu patekti į universitetą ir neatsidurti Sibire. Mano pusbrolis įstojo į kunigų seminariją. Jis man sakė, kad vieną naktį tokia mašina jį sekė visą kelią namo iš bažnyčios.

10:00 val. ryto — Ir jau vėl rusų kalbos pamoka. Ši klasė gan nuobodi. Nors mokytoja gan maloni, jinai ir griežta. Nieks nedrįsta lietuviškai kalbėti. Klasėje tik rusiškai.

11:00 val. ryto — Man labai patinka anglų kalbos pamoka. Aš kartais bandau parašyti laišką mano pusseserei iš Kalifornijos angliškai. Mūsų mokytojas retkarčiais atsiveža angliškų plokštelių. Man labai patinka tas Frank Sinatra.

3 val. p.p. — Ta matematika nesiseka. Negaliu atsiminti ar reikia padauginti ar atimti!

4 val. — Pagaliau mokykla užsibaigė. Atsiminiau kad mama prašė kad nupirkčiau duonos ir pieno. Greitai nupirkau ir ėjau pėsčia namo. Buvo labai graži diena. Lauke žaidė mano maža sesutė Milda su kitais vaikais. Kai ji mane pamatė, pradėjo klykti kad gavau laišką iš Amerikos.

4:30 val. — Buvo laiškas iš mano pusseserės Ritos iš Kalifornijos. Ji man atsiuntė įvairių paveikslukų iš spalvuotų žurnalų. Visokie drabužiai — mados. Man įdomu būtų sužinoti kokias madas aš nešiočiau jeigu aš gyvenčiau Amerikoj. Rita rašo kad jinai turi ,,boyfriendą", kurio vardas

PERKELTA į 13 pusl.

JONAS JABLONSKIS IR SKAUTAI

Jablonskiams buvo sunku sūnų Joną į Marijampolės gimnaziją siųsti, o Jono dėdė už mokslą sumokės su sąlyga, jeigu mokinys pereis iš pirmosios į antrąją gimnazijos klasę. Jonas surado chloro skystį ir savo pirmosios klasės pažymėjimo įrašus pakeitė iš „nepatenkinamai" ir „neperkeltas" į „patenkinamai" ir „perkeltas" į antrąją klasę. Taip Jonas Jablonskis sau užtikrino mokslapinigius, 1881 m. aukso medaliu ir vien penketukais (išskyrus istorijos ketvertuką) baigė gimnaziją, sėkmingai studijavo Maskvos universitete (Vilniaus universitetas po 1831 m. sukilimo buvo caro uždarytas) ir tapo lietuvių bendrinės kalbos kūrėju.

Vilniuje gyvendamas, Jablonskis padėjo v.s. Petrui Jurgėlai kurti skautiškus žodžius lietuvių kalba: jeigu išimtume šiuos žodžius, „Skautų aido" puslapiai būtų pilni tuščių vietų. Pagal aprašymą P. Jurgėlos „Lietuviškoji skautija" knygoje, Jablonskiui tenka priskirti šiuos skautiškus įvardus: skautas, skautė, skautininkas, skiltis, skiltininkas, draugovė, draugininkas, tuntas, tuntininkas, sueiga, šūkis, budėk, iškyla, palapinė, lapinė, laužas, būklas, skautybė.

Žymusis kalbininkas gimė prieš 125 metus — 1860 XII 30 prie Kudirkos Naumiesčio. Nebuvo lengva lietuviams pakliūti į mokyklas, o retai kur mokyklose buvo mokoma lietuvių kalba. O tais spaudos draudimo metais dar daug lietuvių manė, kad lietuvių kalba labai prasta ir mokytiems žmonėms netinkama. Taip mokykloje galvoti pradėjo ir Jablonskis, gėdydamasis tėvų kalbos (o tėvai dar didžiavosi, kad sūnus išmoko lenkiškai, ponų kalbos). Bet kai 1881-1885 studijavo Maskvos istorijos ir filologijos fakultete ir susitiko su sąmoningais

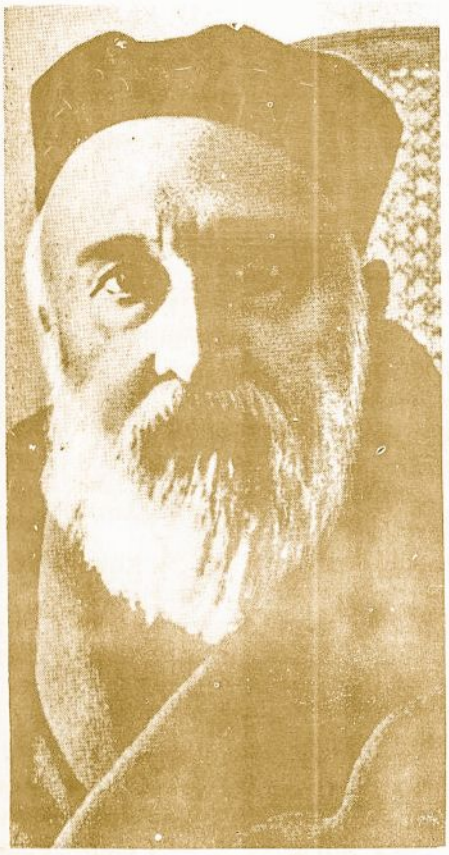

lietuviais, Jablonskis apsisprendė būti lietuviu ir kad lietuviai kaip ir kitos tautos, turi teisę kurti savo kultūrą ir teisę gyventi.

Jablonskiui buvo sunku rasti darbą, todėl jis dirbo įvairiose vietose raštininku ir mokytoju — Jelgavoje, Taline, Panevėžyje, Breste, Gardine, Voroneže (kur pirmą kartą 1915 m. sutiko lietuvių skautų, priklausančių tada rusų skautų sąjungai) ir Vilniuje. Spaudos draudimo metu buvo metams ištremtas iš Lietuvos už bendradarbiavimą Vinco Kudirkos įsteigtame „Varpe".

Nepriklausomoje Lietuvoje Jablonskis buvo Lietuvos universiteto Kaune profesorius, dažnai savo kalbas baigdamas žodžiais „Dirbkit, darbo daug turime prieš save". Rygiškių Jono slapyvarde išleido pagrindinius lietuvių kalbos vadovėlius — gramatiką, sintaksę ir kitas, nes nuolat rūpinosi, kad lietuvių kalba būtų gera, pagal pačios lietuvių kalbos dėsnius kalbama ir rašoma. Kalbos šaltinis Jablonskiui buvo pati žmonių kalba, ypač kaime, o savo gyvenime kalbininkas buvo paprastas ir pagalbus, nors kaip mokytojas buvo griežtas. Mirė 1930.II.23.

Jablonskis tarp paprastų žmonių surado daug lietuviškų žodžių nevykusiems skoliniams iš kitų kalbų arba pats sugalvojo žodžius pagal lietuvių kalbos dėsnius. Tarp šių žodžių yra: pirmininkas, viršininkas, ateitis, praeitis, nnepriklausomybė, turinys, bendradarbis, sviedinys, mokinys, degtukas, (Kalėdų) eglutė, deguonis, vandenilis, daugyba, lyginis (skaičius), linksnių pavadinimai (vardininkas, kilmininkas . . .), kablelis, šauktukas! Sunku įsivaizduoti, kaip kalbėtume be šių ir kitų lietuviškų žodžių.

Šiais 1985 metais sueina 100 metų nuo kito garsaus kalbininko gimimo. Juozas Balčikonis gimė 1885 III 25 ir mirė 1969 I 5. Baigęs Petrapilio universitetą, buvo profesorius Lietuvoje ir redagavo lietuvių kalbos didįjį žodyną, redagavo Jono Jablonskio raštus, išvertė daug pasaulinės literatūros klasikų į lietuvių kalbą.

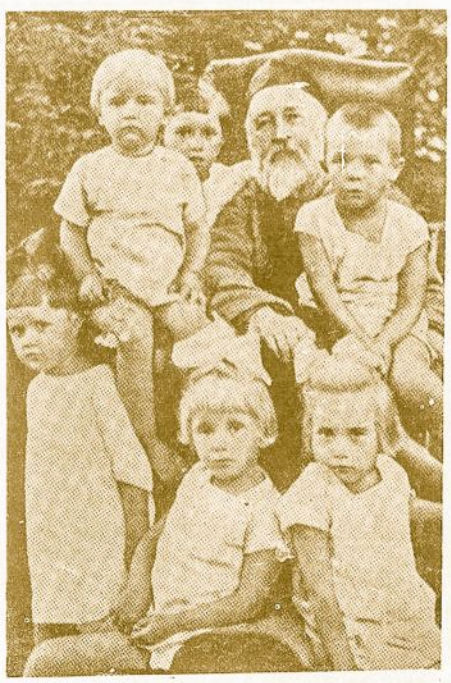

LIETUVIŠKOS SMULKMENOS

„Skautų aidas" dar nėra prie kompiuterio prijungtas, ir todėl savo namuose skautai ir skautės ir tėvai dar negali savo šeimos kompiuterio prie „Skautų aido" kompiuterio prijungti. Taip pat dar nėra įrengtas 24 valandų nemokamas telefonas, kuriuo būtų galima paskambinti ir paklausti, koks atsakymas. Nespėjome ir žemės palydovo (satelito) iššauti, kuris tiesiai į kiekvienų namus, lietuvių centrą ar skautų būklą siųstų signalą su teisingais atsakymais.

Todėl lieka tik čia surašyti iš „Skautų aido" lentynų „lituanistinių smulkmenų" ir tikėtis, kad skaitytojai su draugais ir giminėmis galės atsakyti. Prieš pradedant galima pasidėti įvairių lietuviškų knygų, senų „Skautų aido" numerių, patyrimo laipsnių knygelių, „Sese, budėk!" ir kitą medžiagą. Atsakymai parašyti po klausimų, galę.

1. Kokios tautos ar šalys yra Lietuvos kaimynai?

2. Į kurią pasaulio (kompaso) kryptį teka Nemunas ir Venta? Nevėžis ir Minija?

3. Prie kurios Lietuvos upės gyveno tavo tėveliai ar seneliai — arba, kuri buvo artimiausia upė?

4. Kurioje Lietuvos dalyje yra Šatrijos kalnas?

5. Kuris Lietuvos prezidentas gimė prieš šimtą metų?

6. Kas yra etnografinė Lietuva? Ar ji didesnė ar mažesnė už Lietuvos valstybės sienas?

7. Kaip seniai yra žinomi lietuviai?

8. Kas parašė ilgą ir gražų eilėraštį „Anykščių Šilelis"?

9. Kokius javus augina ūkininkai Lietuvoje? Kodėl kukurūzai nespėja Lietuvos klimate prinokti?

10. Kaip vadinamas žmogus, kuris paruošia dirvą (dirbamą žemę) sėti ar sodinti?

11. Kokie buvo pirmieji lietuvių keliai žiloje senovėje?

12. Kuo skiriasi tautinis šokis „Kalvelis" nuo „Blezdingėlės"?

13. Senovėje lietuvių gyvenamieji namai buvo statomi iš kokios medžiagos?

14. Kas yra Puntukas?

15. Ką įdomaus galime pamatyti Birštono vasarvietėje?

16. Kodėl Druskininkai taip vadinami?

17. Ką žmonės randa Lietuvos pajūryje?

18. Kas pirmieji žuvo už Lietuvos laisvę Nepriklausomybės kovų pradžioje (1918-1920 m.)?

19. Kokie metai vadinami Lietuvos sostinės Vilniaus įkūrimo metai?

20. Koks lietuvis yra žinomiausias Lietuvos šventasis?

21. Kokį lietuvių liaudies meno dalyką turite savo namuose ar bute?

22. Kurie tos pačios rūšies paukščiai gyvena tavo gyvenamajame krašte ir taip pat Lietuvoje?

23. Kodėl Lietuvos vietose, kuriose yra gipso sluoksniai, žemė įgriūva?

24. Kur yra Lietuvos laisvės varpas?

25. Kokiame sporte lietuviai buvo Europos nugalėtojai prieš beveik 50 metų?

ATSAKYMAI: 1 — Pagal laikrodį nuo šiaurės: latviai, gudai, lenkai, vokiečiai, Baltijos jūra. Prūsijoje po II karo gyvena kitataučiai, sovietų atvežti iš toliau. 2 — Į šiaurę, į pietus. 3 — Reikia tėvelių paklausti. 4 — Žemaitijoje. 5 — Aleksandras Stulginskis. 6 — Žemės, kuriose lietuviai gyvena; didesnė, nes lietuvių yra žemėse, dabar priskirtose Lenkijai ir Gudijai. 7 — Apie 4.000 metų; Lietuvos vardas raštuose paminėtas pirmą kartą prieš tūkstantį metų. 8 — Vyskupas Antanas Baranauskas. 9 — Kviečius, rugius, miežius, avižas; vasara pertrumpa. 10 — Artojas. 11 — Upės. 12 — „Kalvelį" šoka vyrai ir moterys, o „Blezdingėlę" šoka moterys ar mergaitės, nors senovėje „Blezdingėlę" šokdavo vyrai. 13 — Medžio. 14 — Didžiulis riedulys, akmuo, ant kurio iškalti Dariaus ir Girėno žodžiai Lietuvai. 15 — Mineralinių vandenų šaltinius. 16 — Nes mineraliniai šaltiniai ar vandenys turi druskos skonį. 17 — Gintarą. 18 — Pranas Eimutis, saugodamas aliantų atstovybę; pirmas mūšyje buvo Povilas Lukšys, o pirmasis karininkas — Antanas Juozapavičius. 19 — 1323 m. 20 — Šv. Kazimieras. 21 — Kryželį ar koplytėlę? staltiesę, rankšluostį, drožinį, audinį, juostą . . . 22 — Žvirblis tai tikrai, o gal ir varna, pelėda, gulbė??? 23 — Gipsas po žeme ištirpsta, ir žemė urvą užgriūna. 24 — Amerikos lietuviai Laisvės varpą padovanojo Lietuvai 1922 m. Varpas buvo sunaikintas II karo metu Lietuvos priešų. 25 — Krepšinis. (Klausimai pritaikyti iš V. Matulaičio pamokų kortelių „Laisva Lietuva", Torontas, 1973 m.).

MANO SKAUTIŠKA ŠEIMA

TUNTININKĖ/ AS

TUNTAS: _____

VIETOVĖ: _____

VIENETAS: _____

KAPELIONAS

Skautų Aide dažnai matome iš didžiosios skautiškos šeimos nuotraukas. Taip pat dažnai yra sakoma kad priklausome Skautų Brolijos ar Skaučių Seserijos šeimai. Šis lapas, sesė ir broli, yra skirtas tavo skautiškai šeimai. Įrašyk čia vardus ir pavardes.

ADJUTANTĖ/ AS

PAVADUOTOJA/ AS

KOMENDANTĖ/ AS

IŽDININKĖ/ AS

SEKR./KORESP.

MANO DRAUGININKĖ/ AS

TEIKIMO SKYR VEDĖJA/ AS

MANO SKILTIS

LIETUVOS DAILININKAI

KAZYS ŠIMONIS

1887—1978

Tai bus turbūt vienintelis lietuvių dailininkas, kuris patiko plačiajai visuomenei, o ir kritikai jo nepeikė. Tai labai reta meno pasaulyje. Kazys Šimonis buvo savamokslis, nebaigęs formaliai jokios meno mokyklos. Labai mėgo temas iš lietuviškų pasakų, legendų, istorijos, todėl kad ir šioje plotmėje yra labai lietuviškas. Savo meninėje poraiškoje buvo labai originalus ir savitas. Ypatingai Šimonis yra žinomas savo fantastiškais paveikslais, kuriuose lietuvišką realybę jungia su savo dvasios vizijomis. Buvo universalus. Dirbo tapyboje, grafikoje, iliustracijose ir taip pat teatro dekoracijų srityje.

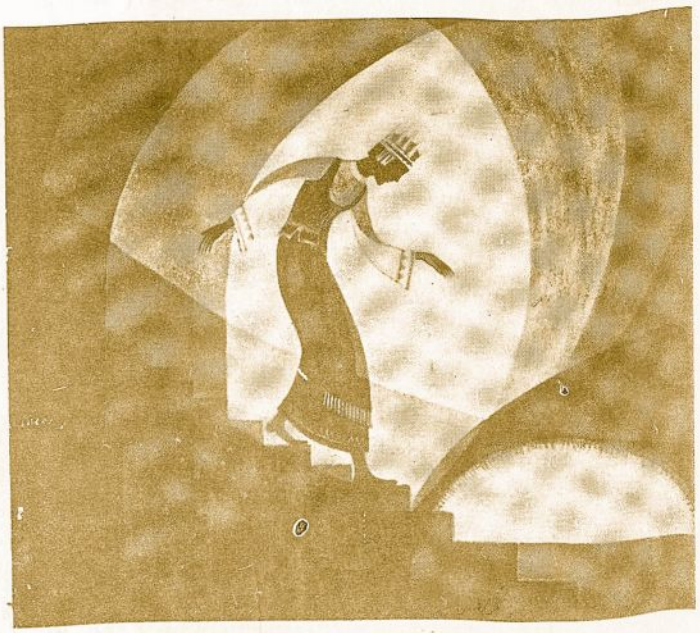

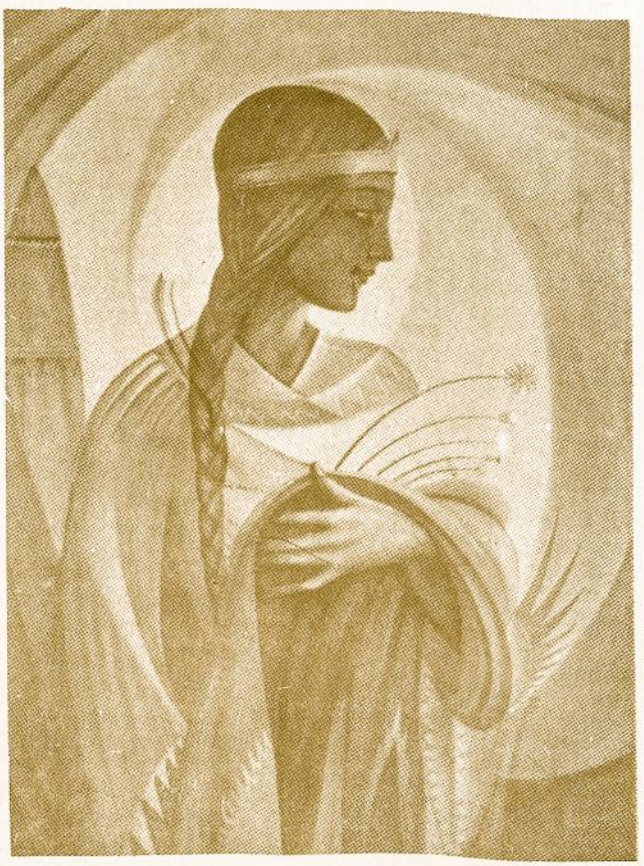

MOTULE MANO...

L. D. *S. Šimkus*

Motule mano, širdele mano,
Prikelk motule anksti rytelį.

Dūkrele mano, jaunoji mano,
Oi ką darysi anksti rytelį?

Močiute mano, senoji mano,
Rišiu šluotelę, šluosiu dvarelį.

Rišiu šluotelę, šluosiu dvarelį,
Lauksiu svetelių, anksti rytelį.

Dar nenušlaviau pusės dvarelio,
Žiūriu atjoja pulkas brolelių.

Mečiau šluotelę tiesion šalelėn,
O pati jauna aukštan svirnelin.

ELGESYS GATVĖJE

Gražus elgesys prasideda namie: patikrinti, kad drabužiai būtų švarūs ir tvarkingi, kaip tinka žmogui, kuris save gerbia.

Jei gatvėje prireikia užsirišti batų raištelį ar apsivilkti ar nusiimti apsiaustą, pasitraukti į šalį, kad neužstotum kelio kitiems.

Saugumas reikalauja, kad „pėstininkas" atsargiai pereitų gatvę, žiūrėdamas kur eina.

Jei žmonės laikosi dešinės, tai patogiausia ryšulį ar krepšį nešti dešine ranka. Saugotis, kad nešamų daiktų rankenėlės, užraktai ar kitos dalys praeinančių neužkabintų.

Indėnai eina taip, kad vyras užpakalyje. Indai vyrai priekyje ir moteris seka. Šiaip priimta vyrui eiti šalia moters. Jei einama susikabinus rankomis, leisti kitiems praeiti.

Jei kas skuba, praleisti. Ypatingai stebėti senelius, luošus žmones ir vaikučius. Siauroje gatvėje, laiptuose kitą praleisti. Jei eina du žmonės kartu, tarp jų paprastai nepraeinama.

Sustoti ir šaligatvio viduryje kalbėtis gali trukdyti kitiems žmonėms praeiti. Todėl pasitraukiama į šalį. Jei sutinkamas draugas su nepažįstamu asmenimi, reikia supažindinti arba atsiprašyti, prieš sustabdant.

Kartais reikia pasiklausti kelio ar laiko ar ko kito. Mandagus žmogus visada sako, „Prašau . . ., atsiprašau . . ., atleiskite", o po paaiškinimo padėkoja. Paklaustasis atsako: „Gaila, negaliu jums padėti" vietoj „Nežinau!"

Net ir lietuviškai didmiestyje kalbėdamiesi saugojamės praeivių ar kitų žmonių neapkalbėti, iš jų nesijuokti. Žmonės yra skaudžiai nudegę, kai išjuoktasis lietuviškai prabyla!

Nemandagu garsiai šūkauti, juoktis, perdaug bartis, garsiai autobuse kalbėti, garsiai radijo ar magnetofono muziką groti, nes tai trukdo kitiems žmonėms, kurie keliauja iš darbo ar į darbą ar ilsisi parke, pajūryje.

Eidami gatve žmonės paprastai nevalgo, o paeina iki aikštelės, parko ar nuošalesnės vietos.

Popierėlius, bilietėlius ir kitas atliekas padorūs žmonės meta į šiukšlių dėžes.

Skautai ir skautės turi progos budėti gatvėje — tiek saugumo atvėju, stebėdami automobilių bei pėsčiųjų judėjimą, tiek kam nors padėti: vyresniam žmogui į autobusą įlipti, kartais ryšulį panešti, pakelti nukritusį daiktą. Apie savo namus patikrinti, kad preiviams būtų saugu — šaligatvis švarus, nutekėjimo skylė (jei yra) išvalyta, sniegas nukastas ir t.t.

Ateitis yra patogi svajonių vieta.
Anatole France 1844-1924

LIETUVOS JAUNIMAS

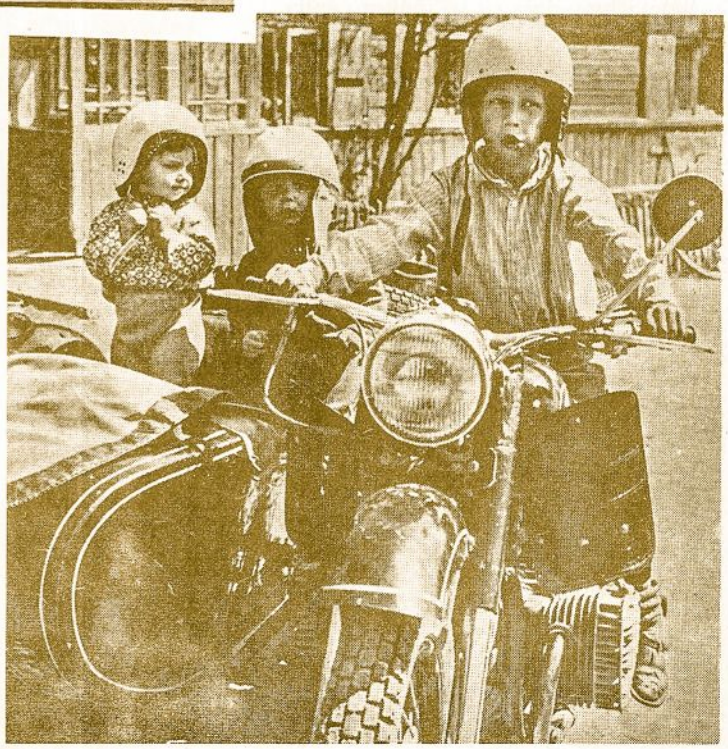

IŠ „SKAUTŲ AIDO" VIRTUVĖLĖS

Kiekvienam „Skautų aido" numeriui redakcija turi iškepti keliolika straipsnių ir rašinėlių. Daug korespondencijų ateina paštu iš įvairių kraštų ir miestų. Galų gale brolis Vijeikis savo spaustuvėje baigia laikraštį iškepti ir kaip pyragaičius automatu gamina. Tiktai prašome skaitytojų, ypač gyvenančių toli nuo redakcijos būstinės, „Skautų aidui" siųsti tik straipsnius, žineles ir iliustracijas, bet nesiųsti iš šių receptų pagamintų valgių pavyzdžių!

Redakcija po kiekvienos vasaros (šiaurinių žemynų vasaros liepos-rugpjūčio mėn., o pietinių žemynų vasaros sausio mėn.) gauna skautiškų stovyklų aprašymus. Neretai šiose korespondencijose pasitaiko šis tas iš virtuvės — ką stovyklautojai valgė ir gėrė. O valgiaraščiai tikrai „lietuviški": špageti, pizza, šau mein, ravajiečių punšas, tortilijos, lazanija, varlių kojytės, krokodilų keptos uodegos, frankfurtiečiai, ramburgiečiai . . .

Ar lietuviški valgiai tėra kugelis, cepelinai, vyniotiniai, barščiai ir dešros su kopūstais? Ar nėra kitų lietuviškų dainų ir šūkių šalia „tango", Raudoni batukai (iš vokiečių kalbos)?

Štai keli tikrai senoviški lietuviški receptai, skautų ir skaučių stovyklose išbandyti ir kartais net skatiškais (pritaikytais) vardais pavadinti.

SPANGUOLIŲ SULA

Per sietelį pertrinti vieną skardinę spanguolių uogienės, kad neliktų uogų žievelių. Pridėti 100 g. (maždaug ketvirtį svaro) medaus, tiek pat cukraus ir 800 g. (maždaug vieną kvortą) šalto vandens. Sumaišyti, įdėti ledo, papuošti citrinos riekelėmis ir metų lapeliais. Gaivinantis gėrimas, ypač karštą vasaros dieną. Galima vietoj vandens pilti beskonio gazuoto vandens.

ŽIDINIO TORTAS

Tešlai reikalinga 1 stiklinė saldžios grietinės, 1 šaukštelis kakavos arbá kavos miltelių, 1 šaukštas kėlimo miltelių ir miltų tiek, kad būtų galima kočioti. Suminkytą tešlą padalinti į 4 dalis. Iš kiekvienos dalies iškočioti panašaus dydžio apskritimus, lyg didelius blynus. Šiuos paplotėlius kepti, kol būna gan kieti.

Aptepą arba kremą pagaminti iš 3 stiklinių grietinės (arba pieno miltelių, tinkamai ištirpytų), 1 stiklinės cukraus ir pusės citrinos sulčių. Maišyti, kol cukrus ištirpsta, ir tada papalkti.

Padėti vieną plokštainį, aptepti kremu, uždėti antrą plokštainį, vėl aptepti, kol visi keturi plokštainiai vienas ant kito sudėti ir aptepti bei apipilti kremu. Dabar palaukti 15-20 min., kol sausi bei kieti plokštainiai sugeria kremą.

Židinio tortą papuošti riešutais, šokolado gabalėliais, žemuogėmis, perpjautomis vyšniomis ar kuo kitu.

KUMPIO MIEGMAIŠIS

Išvirti 3/4 kg (du svarus) bulvių, nulupti ir pagaminti bulvių košę. Arba iš kito valgio likusią bulvių košę panaudoti. Kepimo indą ištepti sviestu ar kitais riebalais, įd ti pusę bulvių košės ir užbarstyti druskos, prieskonių pagal skonį. Įkloti 250 g (arba svarą) supjaustyto kumpio, apibarstyti sūrio milteliais ar gabalėliais, uždėti likusios bulvių košės sluoksnį, užpilti 4-5 šaukšteliais sviesto ar kitų riebalų.

Ant „miegmaišio" reikia užpilti trijų kiaušinių ir stiklinės rauginto pieno mišinį. Kepti, kol apkepo plutelė pasidaro rausva ar raudona. Prieš paduodant prie stalo, papuošti rauginto agurko riekėmis, virtų daržovių gabalėliais (žirniais, morkų riekėmis), sudėtais skautišku raštu.

MĖSOS GALVOSŪKIS

Supjaustyti 300 g (beveik svarą) išvirtos mėsos, 3 kietai virtus kiaušinius ir 1 ar 2 agurkus, įberti druskos, įdėti rūgščios grietinės 5 šaukštus, šaukštelį garstyčių ir išmaišyti. Vietoj garstyčių galima krienų).

Jau, VADOVE

LIETUVIŲ KALBOS UGDYMO DĖSNIAI, GAIRĖS IR UŽSIĖMIMAI

(Pradžia 1985 m. sausio mėn., „Skautų aido" nr. 1. Šiame numeryje pabrėžiami su klausa ir su kalbėjimu surišti klausimai ir ugdymo būdai.)

KLAUSA

48. Kalba įdomiausia ir įspūdingiausia, kai surišta su pergyvenimais. Neužtenka daryti, o svarbu aptarti, pakalbėti apie įvykius ir už skautiškos veiklos ribų — apie wostogas, apie zoologijos sodą, apie parduotuves, lėktuvus, mokyklą, darbą . . .

49. Bendri užsiėmimai lydimi kalba, kalbėjimu, šnekučiuojamasi. Vietoj tyliai leisti blynams tešlą maišyti, sakoma, „Dabar į dubenį įpilame baltų miltų ir puoduką cukraus . . ."

50. Žodynas, išsireiškimai geriau išmokstami, kai kartojami. Stovykloje gera apie tą patį dalyką vis pakalbėti, nors veiksmas būtų labai aiškus ir pažįstamas, pvz. „Prileisime kriauklę karšto vandens, įpilame skysto muilo . . ." „Ir vėl šakotas medis. Turbūt čia voveraitė lizdą susuko . . ."

51. Vaidinimėliai, inscenizacijos, žaidimai su žodžiais praturtina kalbą: pavaidinti, kaip lankomas ligonis; išvaidinti pasakėlę ar nuotykį ar prie laužo matytą vaizdelį; vyresniems tinka dramos ištraukėlės; skaitomasis teatras lygiai įdomus, kaip mintinai išmoktas.

52. Skaityti pasakas, apie gamtą, iš skautų gyvenimo iš knygų, kurios stovykloje, būkle ar šeimoje prieinamos. Ir vaikai ir suaugę mielai klausosi tų pačių gerų pasakų, apysakų, juokų, ragaudami vaizdus ir žodžius.

53. Mažesniems tinka labiausiai išliustruotos knygelės arba pasakojimai su vaizdais (galima iš iškarpų suklijuoti ar nupiešti).

54. Duoti progos išgirsti kitus, ne tik vadovą ar vadovę — vaikai, jaunimas, suaugę pasakoja, kalbasi, dalinasi. Prieš dainavimą, per rankdarbius, vakare prieš miegą.

55. Kalba labiau išmokstama iš artimiausios aplinkos negu mokykloje, per spaudą ar radiją ar televiziją. Mokslininkai pataria tarmiškumus, šeimose išmoktą žodyną palikti ramybėje, be priešingų ar nemalonių pastabų. Ką reikia ir kas naudinga, jaunas žmogus išmoks klausydamasis taisyklingos kalbos.

56. Juoktis iš netobulai, kladingai ar kita kalba kalbančio yra neveiksminga. Geriau sudaryti sąlygas taisyklingą kalbą girdėti.

57. Kai labai daug garsų girdime savo aplinkoje, kartais svarbu priminti, kada būtina veikliai klausyti: „Čia svarbu", „Atidžiai pasiklausykime", iškelti ranką, atsistoti ar kitu judėsiu dėmesį atkreipti. Jeigu žodį, pavadinimą, dainos tekstą ar kt. reikės atsiminti ar pakartoti, parašyti santrauką ar kitaip panaudoti, lengviau dalyviams atidžiai klausytis (kaip su judėsiais

Penktoje Tautinėje stovykloje

dainuoti dainą apie trikampę kepurę).

58. Žodžius bei tarimą išmokti padeda dainos, eilėraščiai, mįslės, posakiai, kurie dažnai kartojami. Ar galime išmokti tiek dainų, kad nebereikėtų dainynėlio?

59. Papasakojus pasaką, padavimą, padainavus dainą — ją išvaidinti.

60. Eilėraščiai, dainos, psalmės, pasakojimai su atkartotiniais sakiniais ar žodžiais (net ir gyvių garsais) padeda žodžius ir išsireiškimus mintinai išmokti.

61. Žmogus kitaip klausosi ir išmoksta, kai su juo kalbama atskirai, asmeniškai, būrelyje ir dideliame būryje.

62. Chorinė skaityba ir skaityba su judėsiais padeda įsąmoninti žodžius bei garsus.

63. Klausti klausimus apie Kątik girdėtą pasaką, dainą, diskusijas. Gali būti spėliojimo žaidimo pobūdžio arba santrauka: „Kokia buvo pagrindinė mintis", „Ir ką tada pagrindinė veikėja sakė?" . . .

64. Surikiuoti žodžius pagal rūšį, pvz. po pasivaikščiojimo gamtoje surašyti ar išvardinti atskirai spalvas, gyvius, kvapus . . .

65. Viduryje pasakos ar pokalbio iš istorijos, literatūros ir kt. sustoti ir klausti, kas toliau, kaip galėtų tęstis?

KALBĖJIMAS

66. Stovykloje kiekvieną dieną ar kiekvienoje sueigoje bei subuvime sąmoningai suplanuoti laiką ir progą dalyviams pasisakyti, kalbėti ir kalbėtis.

67. Pasikalbėjimuose vadovas ar vadovė atkreipia dėmesį į nedrąsesnį, neleisdama labai kalbiam perdaug pasireikšti.

68. Skautų sistemoje visi nariai dalyvauja užsiėmimų planavime. Čia gera proga kalbėti, išsireikšti. Mažesniems užrašyti „Kas? kur? kaip? kada?" ir atsakymus bent vienu kitu žodžiu surinkti.

69. Skautų tarpe vyksta ne tik sueigos, bet ir skilties ar būrelio

posėdžiai, pasitarimai. Išreikšdami savo nuomonę ir norėdami kitus paveikti, dalyviai stengiasi kuo aiškiau ir įtakingiau kalbėti.

70. Suvaidinti pokalbį telefonu, parduotuvėje, kelionėje, svečiuose. Čia išmokstama ir mandagumo ir mandagių posakių.

71. Prašyti dalyvio paaiškinti rankdarbį, įrankio naudojimą, kaip dviratį taisyti . . .

72. Kalba išreiškia ne tik daiktų pavadinimus, judėsius, bet ir jausmus; ne tik nurodymus, instrukcijas, bet asmenišką jausmą, džiaugsmą; ne tik įspėja ar pabara, bet džiaugiasi, pagiria, draugiškai išsireiškia. Vaikams ir net vyresniems svarbu išgirsti meilių, malonių ir jausmingų žodžiu.

73. Kalba pritaikoma asmens ir grupės pajėgumui. Pamažu įvedama daugiau žodžių ar išsireiškimų.

74. Gerą kalbą skatina nuolatinės, pastovios ir sąmoningos pastangos. Gerai kalbėti (bet kuria kalba) nėra įgimta, o išmoktas sugebėjimas, pajėgumas.

75. Radijo ar televizijos programos vaidinimėlis. Galima juoston įrašyti.

76. Sekmė gimdo sekmę. Jei kam sunku kalbėti, duoti progos truputį viešai pasirodyti ir pasakyti, ką gerai moka. Tada toliau.

77. Svarbūs žodžiai, pasakyti lietuvių kalba, parodo, kiek kalbančiam ta kalba svarbi ar artima. Pvz., jei šiaip lietuviškai kalbanti vadovė supyksta, nustemba ar įspėja, staiga pradėjusi kita kalba kalbėti, vaikai supranta, kad lietuvių kalba nelabai reikalinga ar naudinga svarbiems, jausmingiems dalykams pasakyti.

78. Skelbimuose pardavėjai ar prakalbose politikai prideda jausmais persunktų žodžių (pvz. apie šeimą, saugumą, laimę). Kaip su mumis?

79. Išpasakoti ar išvaidinti lietuvių kultūros dalykų, nes kalba perduoda visą kultūrinę aplinką: papročiai, tradicijos, apeigos.

80. Prie pasakojimų pridėti šiek tiek teatrinės aplinkos — skarą, kepurę, apsiaustą, įrankį — gyvesnės sąlygos labiau sudomina.

81. Vaidinti lėlių teatrą — nedrąsus ar mažai mokąs gali paskaityti ar „suflerio" pagalba kalbėti.

82. Sudramatizuoti pokalbį, pasakojimą muzikiniu fonu.

83. Maloni, mandagi aplinka labai svarbi. Vadovė ar vadovas kalbasi su savais ne tik bėdos ar rūpesčio atveju.

84. Įvertinti stovyklos dieną, sueigą, užsiėmimą — kiekvienas ir kiekviena pasisako.

85. Pranešimai iš būrelių diskusijų, iškylų žodiniai aprašymai, įspūdžiai iš sueigos, ekskursijos.

86. Grožinis skaitymas.

VANDENS EKOLOGIJOS UŽSIĖMIMAI

Vieni uždaviniai didesni, kiti smulkesni. Vieni tinka vyresniems stovyklautojams, kiti — jaunesniems.

1. Lieptelis per pelkę, upę ar ežerėlio prakraštyje augalams bei gyviams stebėti.

2. Stiklinis „žiūronas" (permatomas plastikos dugnas prie skardinės ar statinėlės vandenyje judėjimui stebėti).

3. Paežerės ar pelkės gamtos takelis su augalų bei kitų gamtos reiškinių pavadinimais (žuvų lizdelis, nendrė . . .).

4. Akvariumas su varlytėmis, vandens vabalais, žuvytėmis.

5. Terariumas su driežais, vabalais, vėžliukais, augalais.

6. Indelis perėti varlytes, laumžirgius ar sekti vandeninių augalų augimą.

7. Mikroskopas vandens laše gyvybei tirti ar augalų skerspjūvius apžiūrėti.

8. Parūpinti geriamą vandenį, virš iškastos duobelės iškabinus atvirkščią plastikinį „lietsargį", kurio apačia lašai nurieda į indelį.

9. Parūpinti geriamo vandens, einant per rasotą pievą, prie kojų prisirišus skudurus ar popierinius rankšluosčius.

10. Parūpinti geriamo vandens iš „indėnų šulinio" — iškasto šalia ežero ar jūros.

11. Filtruoti vandenį per smėlį bei anglis ar pelenus.

12. (Iš bėdos) filtruoti prūdo vandenį per drabužį (kelnės, marškiniai), į kuriuos pridėta akmenukų, smėlio, anglių.

13. Virti vandenį be indų, iškasus duobutę, įklojus plastiką ar brezentą ar popierį ir įdėjus įkaitintų bulvės dydžio akmenų.

14. Palyginti kietą ir minkštą vandenį, juose muilu nuplaunant rankas (kietas — iš šulinio ar upelio, minkštas — lietaus). Kur daugiau nuosėdų?

15. Po lietaus apžiūrėti stovyklavietę ir pastebėti augalus, kurie sau lietaus lašus renka, nukreipdami vandenį į savo šaknis.

16. Palyginti pliką žemę ir žole apaugusią žemę — kaip sulaiko srovę ar lietaus vandenį.

17. Gamtoje ar skardinėse ar buteliukuose palyginti, kiek vandens sugeria skirtingų rūšių žemė(molis, smėlis, juodžemis.

18. Pastebėti vietas, kuriose lietaus lašai ištaško žemės paviršių (pvz. prieš lietų padėti akmenukų ar sagų virš plikos žemės).

19. Palyginti augalų šaknis — sausoje vietoje, pelkėje, prie vandens: kaip augalai maitinasi, laikosi neišplaunami.

20. Ištirti, kaip vanduo paveikia įvairias medžiagas: metalus, dažus, medį, akmenis, uolas.

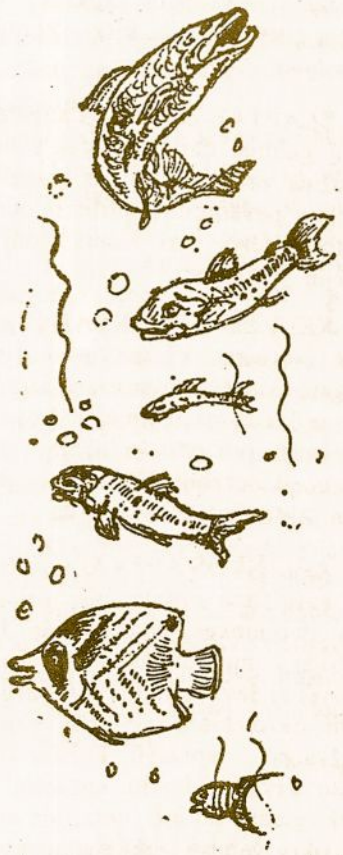

Arklys keturiomis, ir tai suklumpa.

Žaidimai

SALOS. Kiekvienas žaidėjas turi 10 m virvę ir suranda sau „salą" — pažymi pievoje ar aikštėje ar miškelyje savo vietą. Čia žaidėjas gerai ištiria savo salą ir vėliau teisėjui paaiškina, ką rado ir mato (penkias ar dešimt minučių tyrinėti).

GAMTOS VAISTAI. „Gydytojas" praneša, kad skubiai reikia „vaistų" ligoniams, o komandos, poros ar žaidėjai turi surinkti vaistams reikalingus daiktus, pvz. šešios gilės, grybelis, kiškio kopūstų trys lapai . . .

SLAPTAS ŽODIS. Iš augalų ar kitų gamtos daiktų skiltys sudeda žodžius ar net sakinius pagal tų daiktų pavadinimų pirmas raides. Kitos skiltys turi slaptą žodį ar sakinį perskaityti.

KELIONĖS ŽENKLAI. Iš anksto sutariama, ką reiškia skirtingų augalų šakelės, padėtos ant pagaliuko ar kitaip pastebimu būdu keliui pažymėti, pvz. ąžuolo šakelė — šiuo keliu eik, drebulės šakelė — dešinėn, klevo šakelė — kairėn . . .

APLINKOS APŽVALGA. Skiltis pasidalina uždaviniais: topografas, dailininkas, gamtininkas, tyrinėtojas, matuotojas. Per kelias dienas ar savaitę skiltis turi paruošti tam tikro ploto ar kelio gamtos apžvalgą — aprašyti, kurion kompaso kryptin, kokiu nuotoliu yra koks medis, šaltinis, uola, ola ar kt. — tikrą gamtos aplinkos aprašymą su piešiniais, nuorodomis.

YPATINGI AUGALAI. Vadovės paruošia dvi parodėles: 1) įstatymo saugojami augalai — jeigu jų negalima skinti, pažymėti lentelėmis ir nurodyti, kur jos yra. 2) nuodingi augalai ir sėklos, kad visi stovyklautojai galėtų susipažinti ir atpažinti.

GAMTOS MUZIEJUS. Jeigu stovyklavietėje yra skirtingų ekologinių vienetų, kiekviena skiltis paruošia skirtingos vietos parodėlę, pvz. ežero pakrantė, gilus miškas, pieva, smėlio kopa, pakelė . . . Kiekvienoje parodėlėje, pvz. 5 medžiai, 5 krūmai, 10 kitų augalų (įskaitant vieną nuodingą, vieną valgomą ir vieną vaistažolę)- 3 skirtingi akmenys, trijų paukščių rūšių plunksnos, dviejų žvėrelių pėdsakų piešiniai ar gipso pėdos, 1 gamtos keistenybė.

MANO MEDIS. Visi su popieriu ir pieštuku ar teptukais. Kiekvienas pasirenka „savo medį" ar gėlę ar kitą gamtos reiškinį, kurį nupiešia ir, jei norima, aprašo. Arba, jeigu yra koks ypatingas medis, krūmas, vaizdelis, visi piešia tą patį iš skirtingų pusių.

Dievas niekad neuždaro durų neatsidarydamas kitų.
Airių patarlė

VEIKSMINGESNI POSĖDŽIAI

Jeigu posėdžio tikslas nėra vien tik „terapija" ir poilsis tarp įvairių pareigų ir darbų, pasitarimas būna veiksmingesnis, kai:

1. Posėdžio pirmininkas valdo ir riboja diskusijas,
2. Neleidžia iš naujo kartoti ar aptarti jau nuspręstą klausimą.
3. Kiekvienas dalyvis iš anksto turi aptariamų dalykų sąrašą ir
4. Dalyviai prie sąrašų turi pagrindinius klausimus apie kiekvieną dalyką.
5. Posėdis nustato uždavinių laiką — iki kada kas atliekama, ir
6. Posėdis nustato, kuria eile uždaviniai vykdomi pagal pirmenybes (niekam neduodamas uždavinys, jeigu kartu nenustatomas laikas uždaviniui atlikti).
7. Išaiškinti, kurie posėdžio programos dalykai svarbesni ir kurie netiek svarbūs.
8. Neišeiti iš posėdžio, kol visi dalyviai nežino, ką kiekvienas turi padaryti ir iki kada prieš ateinantį posėdį.
9. Nustatyti, kiek ilgai posėdis tęsis, pvz. 15 ar 30 minučių. Tada dalyviai gali bent posėdžio pabaigos laukti.
10. Seniau pradėti projektai turėtų būti paminimi posėdžiui prasidedant, kad nebūtų užmiršti ar užkišti.

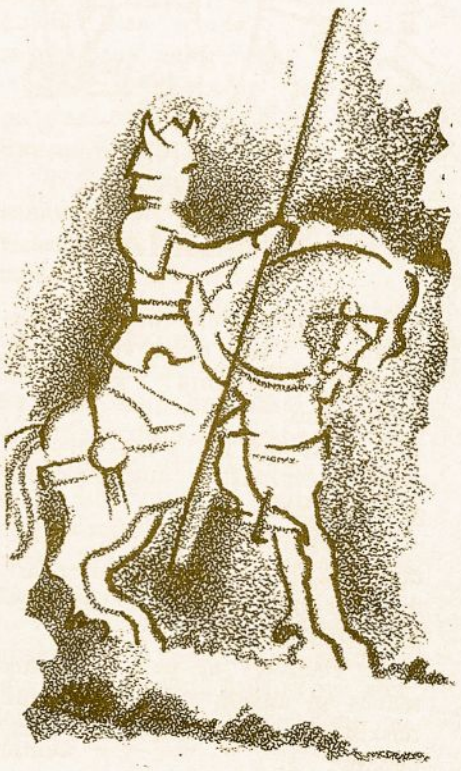

Papuošti ridikėliais, supjaustytais kaip žiedai, petražolėmis, krapais, supjaustyto kiaušinio riekėmis su žalių pipirų „lapais" ar kitaip. Paduoti prie šeimos ar stovyklos stalo su daina „Ridikėlis ir petruška".

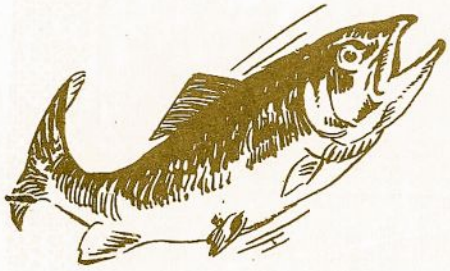

PIENINĖ ŽUVIS

Dvi gan dideles žuvis supjaustyti gabalais (išėmus ašakas) ir pabarstyti druska. Į puodą įdėti 2 supjaustytus svogūnus, 1 supjaustytą morką, supjaustytą salieros gabalą ar petražolių. Tada uždėti žuvies gabalus ir užpilti 3 stiklines pieno, kad apsemtų. Užvirinti. Pridėti 1 ar 2 stiklines šalto vandens, vėl užvirinti ir virti iki valandos.

Padažą pagaminti iš svieste paspirgintų miltų, sumaišytų su sultinyje (buljone) paspirgintais 2 supjaustytais svogūnais). Pridėti prieskonių pagal norą. Padažą užpilti ant apkepo, papuošti petražolėmis ar kitais daržovių puošmenimis. Valgoma su bulvių koše arba ryžiais.

TRIGUBOS SALOTOS

Sutarkuoti 300 g (svarą) morkų, 200 g (svarą?) salierų, 200 g obuolių. Apibarstyti druska, užpilti 150 g (trečdalį svaro) rūgščios grietinės ar majonezo. Papuošti pomidoro mažyčiais gabalėliais, virtų morkų riekelėmis ar labai plonomis obuolių skiltelėmis.

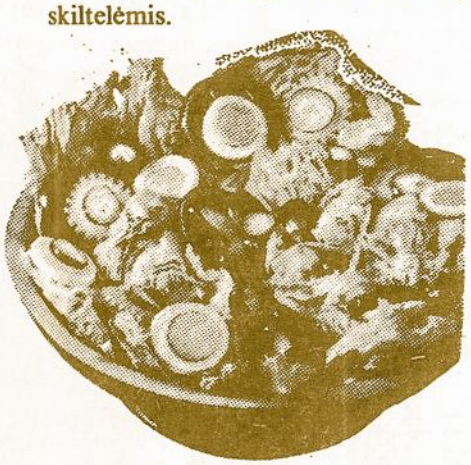

VAISINIS PYRAGAS SU DREBUČIAIS

Sumaišyti 2 šaukštus uogienės, 1 skardinę vaisių kompoto ir 3 pakelius drebučių (jello), užvirinti ir įpilti į formą. Atšaldyti, kol sušoksta.

Tešlą pagaminti iš miltų, 1 kiaušinio ir vandens. Tešlą minkyti, iškočioti, ištiesti ant vaisių drebučių. Kepti, kol tešla iškepa, vėl atšaldyti, kol drebučiai sušoksta. Apibarstyti cukraus milteliais. (Jeigu drebučiai be cukraus, į tešlą įdėti šiek tiek cukraus).

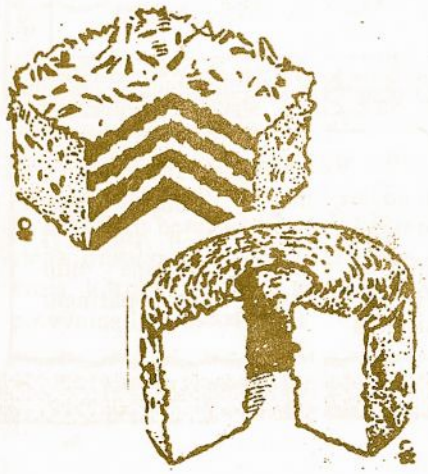

ATKELTA iš 4 pusl.

yra Jim. Aš irgi mėgstu tokį berniuką ir jisai mane. Mes kartu einame pasivaikščioti ir į šokius. Rita ir Jim labai mėgsta eiti į restoranus ir į balius. Rita dirba ledų parduotuvėje ir pati sau perkasi rūbus. Jinai sekančiais metais irgi lankys universitetą vardu UCLA. Jinai tenai planuoja gyventi bute su draugėm. Juk ten kiekvienas gauna butą!

7:00 val. v. — Ką tik baigiau pamokas ruošti. Palyginant, šiandien ne tiek daug. Dažniausiai sėdžiu prie stalo iki aštuntos. Tėveliai ką tik grįžo iš ligoninės. Abu gydytojai. Ir aš norėčiau būti gydytoja nors nesu kraujo mėgėja. Kartu visi atsisėdom prie stalo, prie močiutės paruoštos vakarienės. Kaip visada, pasimeldėm, o po maldos aš pradėjau čiauškėti apie laišką ir naujienas iš Amerikos.

8:00 val. v. — Kažkas pasibeldė į duris. Tai Petras. Jisai yra mano „boyfriendas". Mama ir tėtis nusišypsojo ir nuėjo į virtuvę, skaityti. Mes abu atsisėdom ir ilgai kalbėjom apie Ameriką, mano pusseserę ir mūsų gyvenimą Lietuvoj. Petras yra labai protingas. Jisai studijuoja Mokslo Akademijoje ir planuoja tapt profesorium. Jis man padeda su matematikos problemomis. Jis man labai patinka. Jis yra ir gražus ir simpatiškas.

10:00 val. v. — Petras išėjo namo. Seneliai kloja lovas, o Mildutė jau seniai miegą. Aš pasidėjau pamokas ant stalo, ištempiau savo matracą iš spintos ir pasiklojau lovą. Pasidėjus savo pusseserės laišką po pagalve greitai užmigau.

Jeigu tu turi vieną tikrą draugą tu turi daugiau nei tau priklauso.
Thomas Fuller 1608-1681

LAUKO VIRTUVĖLĖ IŠKYLOJE

Vienos dienos iškyloje ar net savaitgalio stovyklėlėje nevisada yra laiko sudėtingą virtuvę įrengti, nes skautai nori stebėti gamtą, žaisti, keliauti. Štai keli būdai skanų valgį skubiai ir patogiai paruošti.

— Prie žievės ar medžio atskalos ar net akmens pritaisyta mėsa, žuvis ar kitas valgis labai gerai kepa prie laužo, ant kurio galima dar arbatos ar sriubos paruošti.

— Į aliuminį popierį suvynioti daržoves, bulves ir mėsą, arba tešlą ir mėsą su daržovėmis ar vaisiais ir ugnyje ar ant žarijų kepti.

— Kiaušinienės taip neiškepsi, bet labai tinka žuviai ar mėsos gabalui. Įrankis tinka nr. 4 ugniai.

— Valgis suvyniojamas į aliuminį popierį, paprastą popierį ar lapus. Uždedamas ant karštų akmenų duobėje ir apie 1 val. kepamas. Virš šio „pečiaus" galima kitus valgius paruošti.

— Kepimas ant jiešmo. Ugnis apdėta akmenimis, kad taikliai šildytų.

— Piešinyje rodomas būdas suvynioti maistą ir jį kepti aliuminiame popieryje. Arba kaip ant akmens ar žievės kepti į tešlą suvyniotą valgį.

— Kai laužo akmenų žiedas įkaista ir kiti valgiai paruošti, galima karštą vietą aliuminiu popieriumi uždengti. Dauboje kepti, ką nori.

— Kai vėjuota arba taupome kurą, malkas, galima mažesnę ugnį kurti ir vieną šoną akmenimi uždengti.

— Vandens pašildyti ar išvirti galima be indų, į duobutę įdėjus aliuminio popieriaus ir įmesti į vandenį karštus akmenis nuo ugniavietės žiedo arba ypatingai įkaitintus.

Taip kepame duoną.

PASAULIO SKAUTŲ RATE

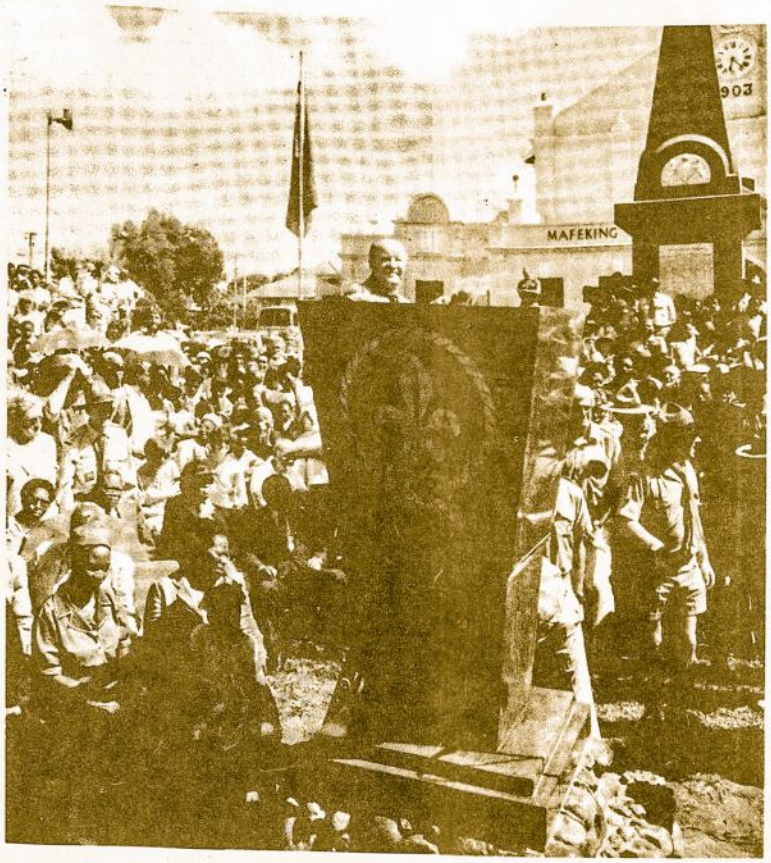

Draugystės liepsna apšvietė kelią nuo Baden-Powellio namų Londone iki Mafikengo (seniau buvo rašoma Mafekingas), kurio 217 dienų apsupimo metu 1899 m. Baden-Powelliui padėjo jauni berniukai ir jam davė priežasties išvystyti skautų sąjūdžio mintį. Liepsna nunešta vyresniųjų skautų iki uosto. Čia liepsną perėmė skautybės įkūrėjo ir LadyBaden-Powell jauniausia duktė Heather. Pietų Afrikoje skautai estafete liepsną nešė 1500 km, kur Draugystės liepsną uždegė Tarptautinės skautų įstaigos generalinis sekretorius vengras skautininkas Laszlo Nagy. Mafikengas dabar yra Bophuthatsawanos respublikos žemėje. Kartu buvo įmūrytas akmuo iš Brownsea salos Anglijoje, kur įvyko pirmoji skautų stovykla 1907

Hong Kongo skautai įvedė naują žymenį — sudėtingą specialybę skautams. Tarp uždavinių yra mieste švara, kova prieš narkotikus, saugumas ir apsauga, sąžiningumas visuomeninėse pareigose.

Kenijos skautai stato 12 km ilgio kelią, kad tolimesni kaimai galėtų savo prekes lengviau išvežioti ir reikmenų patogiau sulaukti. Kitur vyresnieji skautai stato mokyklą su 20 berniukų bendrabučiu. Dar kitur viena draugovė nori pastatyti tiltą, kuris kiltų ir leistųsi pagal upės potvynius ir sausros metą.

top85

Švęsdama Jaunimo metus, Luksemburgo skautų sąjunga sukviečia jaunimo forumą ir koncertą, kurio instrumentus patys muzikantai pasigamino — tai dalis „Idėjų mugės", pavadintos „TOP 85".

Indijos skautų ir skaučių sąjunga studijuoja skaatiškų leidinių klausimą. Šiuo metu Indijoje leidžiama apie 20 skautiškų žurnalų ar laikraščių vienuolika kalbų (tiek yra pagrindinių kalbų šiame krašte). Bendras tiražas yra 300.000 egzempliorių. Sąjungos vadovybė norėtų paruošti medžiagos, kuri būtų lengvai prieinama skirtingų kalbų redaktoriams.

JAV skautų tautinėje stovykloje Fredericksburg, Virginijoje, bus Meno ir mokslo mugė su įvairiausiomis parodomis ir projektais. Svečiai šią stovyklą gali lankyti nuo liepos 24 iki 30 tarp 10 val. ir 6 val., o pirmąją ir paskutiniąją šių dienų — iki 11 val. vak. Įėjimas nemokamas.

JAV skautų sąjunga toliau vysto mažų berniukų šaką, vadinamą Tiger Cubs (prilygsta mūsų giliukams), steigdami šių būrelius prie kiekvienos vilkiukų draugovės.

LIETUVIŠKAI ANGLIŠKAS PAUKŠČIŲ VARDŲ ŽODYNĖLIS

kėkštas

TĘSINYS

ŽVIRBLINIAI

plačiažiotis	broadbill
kopikas	wood hewer
rudasis krosnius	ovenbird
skruzdlesis	ant bird
mašalų ėdikas	ant pipit
pipra, manakinas	manakin
kotinga	cotinga
akmengaidis	cock-of-the-rock
tironas	tyrant flycatcher
ugniagalvis	sharp-bill
pitidas	pitta, jewel-thrush
lyrauodegis	lyrebird

lyrauodegis

kalviukas

dirvinis vieversys L	skylark
Alberto lyrauodegis	Albert's lyrebird
miškinis vieversys, ligutė L	woodlark
kuoduotasis vieversys, sąšlavukė L	crested lark
raguotasis vieversys L	shore lark, horned lark
blezdinga, šelmeninė kregždė L	swallow
langinė kregždė L	house martin
urvinė kregždė L	sand martin, bank swallow
dvispalvė kregždė	tree swallow
ilgauodegė kregždė	barn swallow
kregždė mūrininkė	cliff swallow
šiurkšiasparnė kregždė	rough-winged swallow
vikšralesis	coockoo shrike
drongas	drongo
volungė L	golden oriole

raiboji volungė	Baltimore oriole
sodinė volungė	orchard oriole
pilkoji varna	crarrion hooded crow
kranklys L	raven
(juodoji) varna L	crow
kovas L	rook
kuosa L	jackdaw
šarka L	magpie
kėkštas L	jay
kuoduotasis kėkštas	blue jay
riešutinė L	nutcracker
mėlynoji šarka	azure-winged magpie
kalnų varna	chough
Alpių kuosa	Alpine chough
kukša	Siberian jay

svirbelis

musinukė

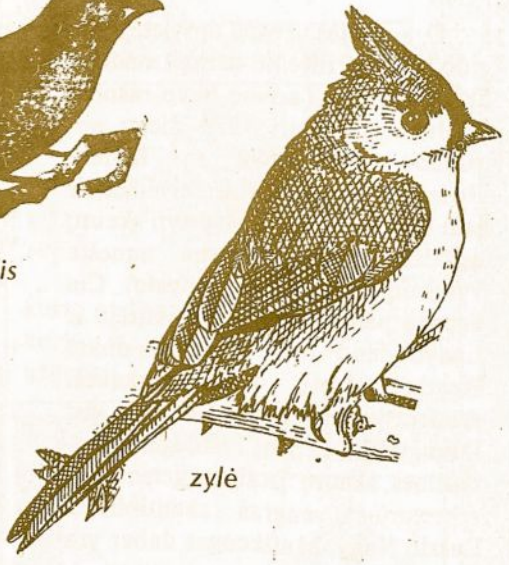

zylė

pavėsinių statytojas	bowerbird
rojaus paukštis	bird of paradise
karaoiaus Alberto rojaus paukštis	King of Saxony bird of paradise
didžioji zylė L	great tit

mėlynoji zylė L	blue tit
juodoji zylė L	coal tit
kuoduotoji zylė L	crested tit
(paprastoji) pilkoji zylė L	marsh tit
šiaurinė pilkoji zylė L	willow tit
ūsuotoji zylė L	bearded tit, reedling
remėza L	penduline tit
uodegotoji zylė L	long-tailed tit
bukutis L	nuthatch, chicadee
mėlynasis bukutis	velvet-fronted nuthatch
liputis L	treecreeper, brown creeper
drugiapaukštis	wallcreeper
timalija	babbling thrush
juostuotoji timalija	babbling thrush
biulbiulis	bulbul
raudonskruostis biulbiulis	South African bulbul
irena	fairy bluebird, leafbird
vandeninis strazdas L	dipper
karetaitė, tarškutis L	wren
ilgasnapė karetaitė	long-billed marsh wren
trumpasnapė karetaitė	short-billed marsh wren
strazdas mėgdžiotojas	mockingbird
daugiakalbis strazdas	mockingbird
kačstrazdis	catbird
rudasis strazdas mėgdžiotojas	brown thrasher
strazdas giesmininkas L	song thrush
smilginis strazdas L	fieldfare
amalinis strazdas L	mistle thrush
baltabruvis strazdas L	redwing
juodasis strazdas, pamedulė L	blackbird
varnėnas raudonsparnis	red-winged blackbird
baltagurklis strazdas L	ring ouzel
uolų strazdas	rock thrush
mėlyngurklė L	blue rock thrush
mėlynukas	bluebird
liepsnelė L	robin
strazdas raudongurklis	American robin
raudonuodegė L	redstart
dūminė raudonuodegė L	black redstart
rytinė lakštingala L	thrush nightingale
vakarinė lakštingala L	nightingale
mėlyngurklė	bluethroat
raudongurklė	rubythroat
akmenė	whin chat
kultupys L	wheatear
kiauliukė L	whinchat
juodagalvė kiauliukė L	stonechat
rudoji devynbalsė L	whitethroat
tošinukė L	icterine warbler
juodgalvė devynbalsė L	blackcap
pilkoji devynbalsė L	leser whitethroat
raiboji devynbalsė	barred warbler
sodinė devynbalsė L	garden warbler

bukutis

pievinis kalviukas L	meadow pipit
rudagalvis kalviukas L	red-throated pipit
miškinis kalviukas L	tree pipit
vandeninis kalviukas L	water pipit, rock pipit
dirvoninis kalviukas L	tawny pipit
Richardo kalviukas	Richard's pipit
geltonoji kielė L	pied wagtail
kalnų kielė L	grey wagtail
baltoji kielė L	white wagtail
svirbelis L	waxwing
artamidė	wood swallow
plėšrioji medšarkė L	great grey shrike
juodakaktė medšarkė L	lesser grey shrike
paprastoji medšarkė L	red-backed shrike
medšarkė	migrant shrike
varnėnas L	starling
rožinis varnėnas	rose-colred starling
varnėnas beo	talking mynah

varnėnas raudonsparnis

varnėnas

BUS DAUGIAU

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

SUKAMASIS ŽVAIGŽDĖLAPIS

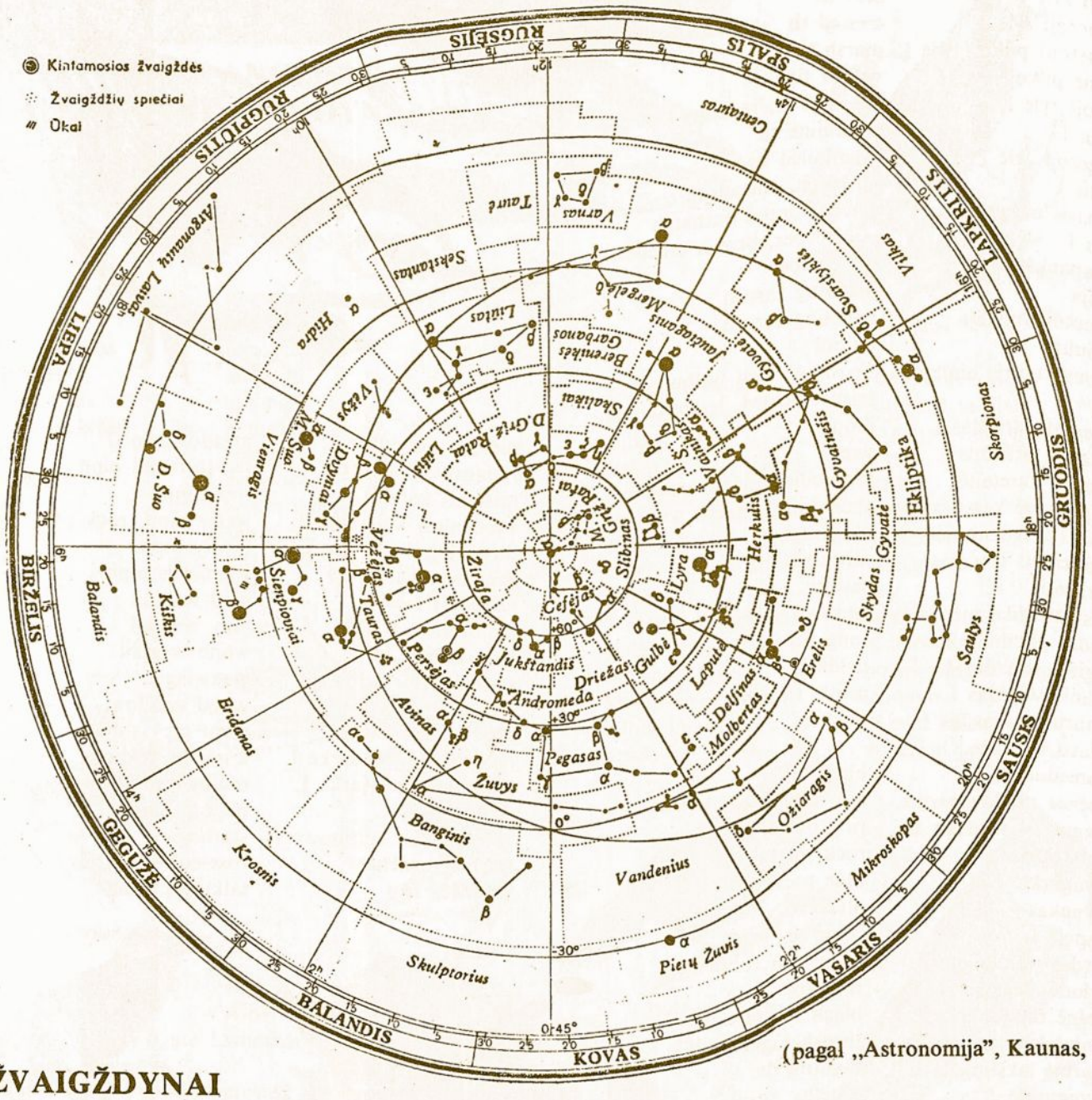

(pagal „Astronomija", Kaunas, 1955)

ŽVAIGŽDYNAI

Andromeda — Andromeda
Argonautų laivas — Argus
Aukuras — Ara
Avinas — Aries
Balandis — Columba
Banginis — Cetus
Berenikės Garbanos — Coma Berenices
Cefėjas — Cepheus
Centauras — Centaurus
Delfinas — Delphinus
Didieji Grįžulio Ratai — Ursa maior
Didysis Šuo — Canis maior
Driežas — Lacerta
Dvyniai — Gemini
Erelis — Aquila
Eridanas — Eridanus
Gyvatė — Serpens
Gyvatnešis — Ophiuchus
Gulbė — Cygnus
Herkulis — Hercules
Hidra — Hydra
Jaučiaganis — Bootes
Jukštandis — Cassiopeia
Kiškis — Lepus
Laputė —
Lyra — Lyra
Liūtas — Leo
Lūšis — Lnynx

Mažieji Grįžulio Ratai — Ursa minor
Mažasis Šuo — Canis minor
Mergelė — Virgo
Mikroskopas —
Molbertas (Trikojis) —
Ožiaragis (Ožragis) — Capricornius
Paukščių takas — Via Lactea
Pegasas — Pegasus
Persėjas — Perseus
Pietų Kryžius — Crux
Pietų žuvis — Piscis australis
Povas — Pavo
Sekstantas — Sextans
Skalikai — Canes Venatici
Skydas — Scutum
Skorpionas (Kurklys) — Scorpio
Skulptorius — Sculptor
Slibinas — Draco
Šaulys — Sagittarius
Šiaurės Vainikas — Corona Borealis
Šienpjoviai — Orion
Tauras — Taurus
Taurė — Crater
Vandenius — Aquarius
Varnas — Corvus
Vežėjas — Auriga
Vėžys — Cancer
Vienragis — Monocerus
Vilkas — Lupus
Žirafa — Camelopardus
Žuvys — Pisces

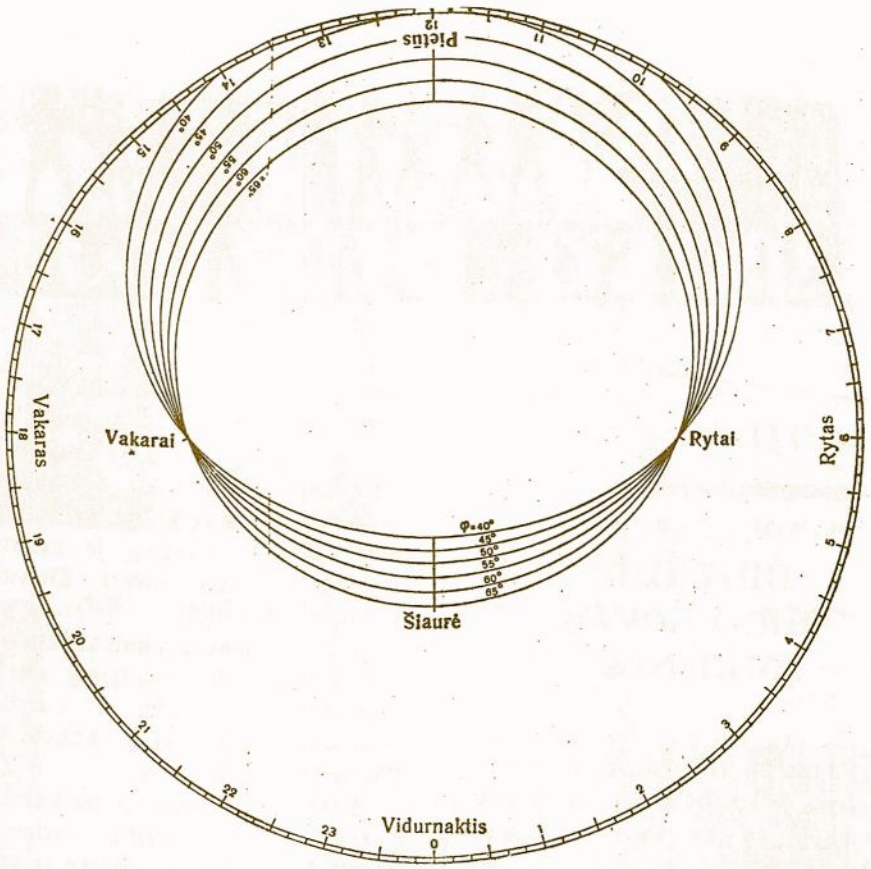

Sukamasis žemėlapis ir uždedamas skritulys pasukami pagal lygiagretę, mėnesį ir dieną, valandą (saulės laiku).

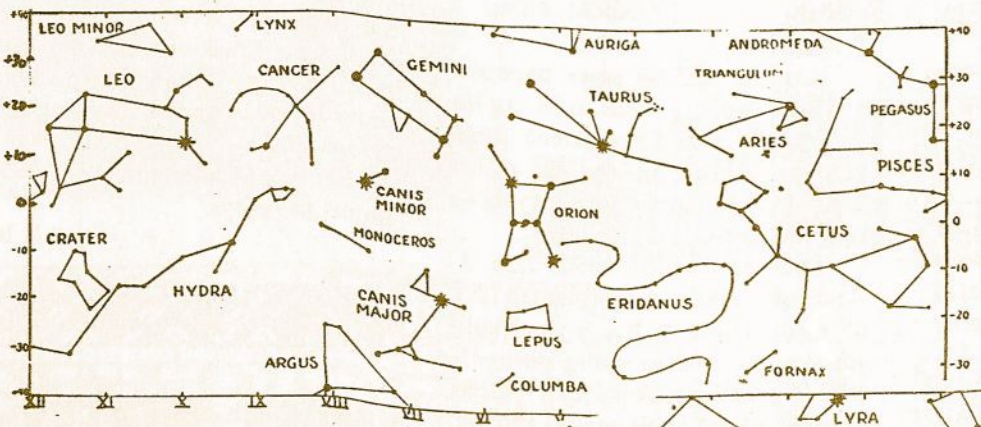

Žvaigždynai nuo -40 iki +40 nuo pusiaujo

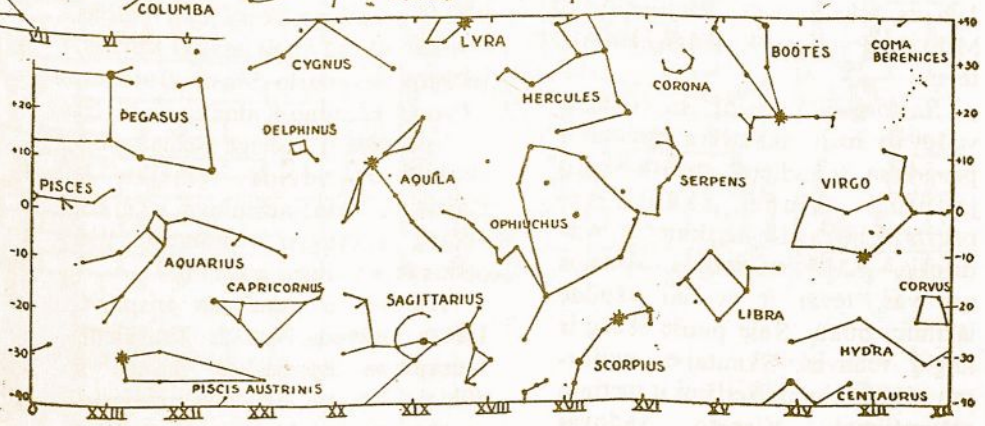

ŠKOTIJA

„VYTAUTO DIDŽIOJO" DRAUGOVĖS METINĖS

Skautų patrono Šv. Jurgio ir „Vytauto Didžiojo" mišraus vieneto metinių proga balandžio 27-29 d.d. Europos rajono vadeivė v.s. J. Traškienė ir vadeiva v.s. J. Maslauskas aplankė vienetą ir praleido savaitgalį su vieneto skautais, įsikurusiais prieš metus laiko. Sutikta organizacijų atstovai, rėmėjai ir tėvai.

Vienetas yra trečiosios kartos atžalynas, susidedantis iš 18 narių ir vadeivų aprūpintas skautiška ir lietuviška literatūra bei anglų ir lietuvių kalba medžiaga. Gražiai ir organizuotai dirba ir dalyvauja lietuviškuose parengimuose, prisidedami su programa. Vienetas visas žada dalyvauti skautų vasaros stovykloje. Tai dėka prt.sk. M. Juliaus, skautės O. Pautieniūtės-Muir, M. Paterson, K. Rugienienės ir tėvų.

Savaitgalį praleidę su vieneto vadovais ir su skautiška egzaminų programa, šeštadienio vakarą Škotų jaunimo klube skautai-ės, organizacijų atstovai, kun. J. Andriušis, SMA, Škotijos dvasios vadovas, tėvai ir svečiai užpildė iškilmių būklą. Salę puošė škotų ir anglų vėliavos. Skautai-ės uniformuoti išsirikiuoja įžodžiui ir metinių atžymėjimui. Vieneto vadovas prit.sk. M. Julius atidaro iškilmes ir visuomenei pristato iš Anglijos atvykusius vadeivas. V.s. J. Traškienė taria anglų kalba žodį, o Brolijos vadeiva — lietuvių kalba, apibudindami įžodžio reikšmę ir skautų ideologinį tikslą dirbti Dievui, Tėvynei ir Artimui.

Tris tautines žvakutes uždega: kun. J. Andriušis — geltoną, v.s. J. Maslauskas — žalią ir vieneto jaunesnioji paukštyčių kandidatė Pautieniūtė — geltoną.

Sukalbama malda ir nuskamba Seserijos ir Brolijos vadeivų įsakymai. Egazminus išlaikė ir yra leidžiami duoti įžodį: skautės — O. Pautieniūtė-Muir ir M. Paterson (abi sesės yra vieneto skiltininkės), vieneto vadovas prit.sk. M. Julius - - prityrusio skauto.

Brolijos vadeiva seses papuošia geltonais kaklaraiščiais, o M. Julius — vyšniniu. V.s. J. Traškienė užriša gerojo darbelio mazgelius, o Pr. Dzidolikas (labai mylintis tėvynę) — tėvynės ilgesio.

Škotijos dvasios vadas kun. J. Andriušis, SMA, pagerbiamas LSS 65 metų ženklu, D.B.L.S-gos Škotijos skyr. ir lietuvių klubo pirmn. J. Bliūdžius ir skautiškos idėjos rėmėjas — su adresu įteikiamos knygos, išleistos savanorio Stasio Butkaus, „Vyrai Gedimino Kalne".

Veiklusis ir visiems pažįstamasis skautiškos idėjos rėmėjas J. Bliūdžius taria jausmingą ir gražų žodį į skautus ir visuomenę. Visi atsidėkoja katučių plojimu.

Himnas ir išnešama trispalvė. Laužą praveda v.s. J. Traškienė. Nuskamba lietuviškos dainos ir šūkiai. (Skautai, dalyvavę praėjusioje skautų stovykloje ir tėvų dėka, labai gražiai dainuoja lietuviškas dainas).

Žvakučių, rėmėjų ir tėvelių apsuptame ratelyje, lauželis tęsiasi gerą valandą, kai dainomis prisidėjo visi dalyviai. Skautų metinių iškilmės visų dalyvių buvo šiltai priimtos. Dainas akordeonu palydėjo sk.kand. M. Pautienius.

Nuskamba škotų daina „Auld Lang Syne", „Marija, Marija" ir skautų malda, visiems susipynus rankomis — „Ateina naktis" . . .

Tėvelių ir rėmėjų sunešta arbatėlė ir užkandžiai — visi svečiai, tėveliai ir skautai susėdę, pasivaišindami prie bendro stalo, dalinosi iškilmių įspūdžiais. Vadeivos padėkojo už gražų priėmimą, o skautų vadovams-ėms ir skautams palinkėjo Škotijoje nešti skautijos vėliavą.

V.s. J. Traškienė likusi, pirmadienį (sueigos vyksta kas pirmadienį) pravedė pašnekesius, žaidimus ir dainas.

Škotijos skautai, bravo! Jūs esate mums pavyzdys.

v.s. J. M.

MŪSŲ MINTYS, MŪSŲ JĖGOS TAU, BRANGIOJI TĖVYNE LIETUVA.

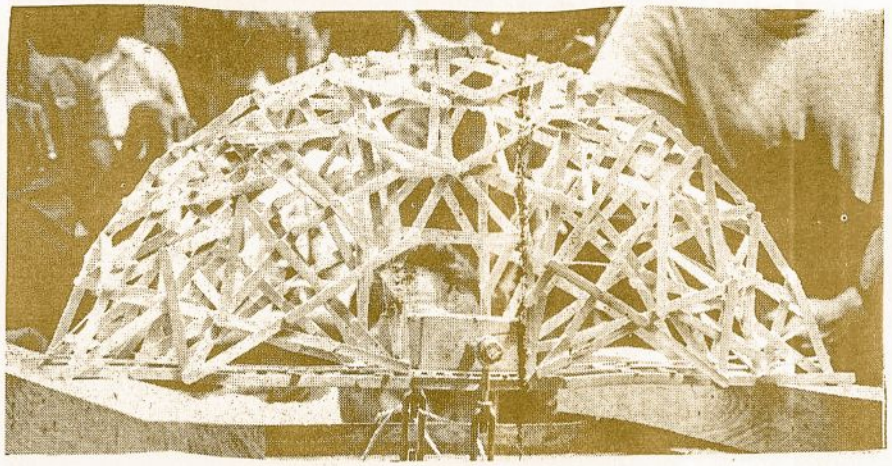

LOS ANGELES

Skautas vytis Algis Avižienis su bendradarbiu Californijos universiteto (Los Angeles) inžinierių savaitės tiltų konkurse laimėjo pirmąją vietą. Pionerijos darbas rištas ne mazgais, bet paprastais klijais suklijuotas iš medinių pagaliukų. Tiltas atlaikė 432 svarus (196,5 kg).

Skautas Vylius Leškys savo mokykloje Los Angeles priemiestyje pats suruošė lietuvišką parodėlę, išstatytą gimnazijos knygyne.

Algis Avižienis (deš.) su laimėjusiu tiltu.

Vylius Leškys prie lietuviškos parodėlės.

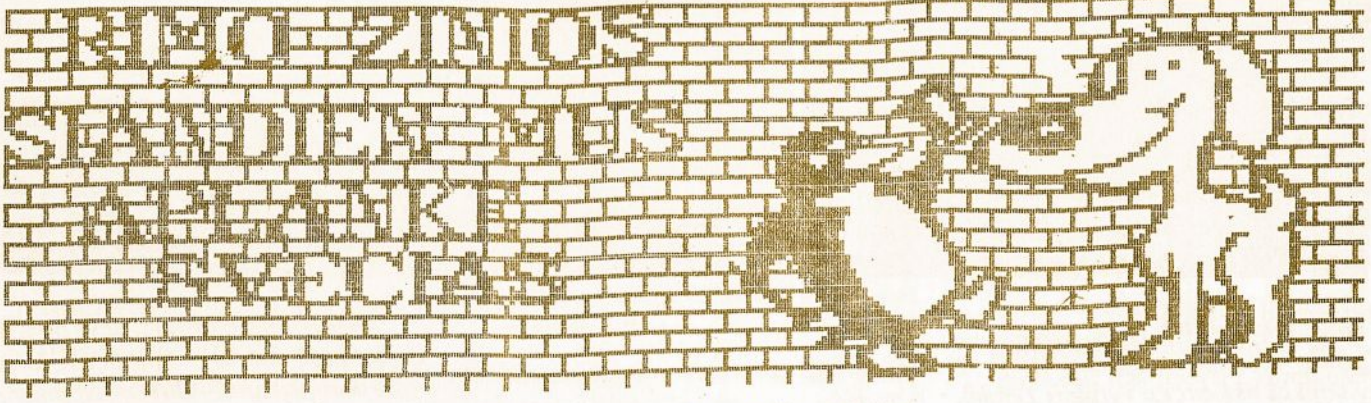

Losangelietis vilkiukas Rimas Avižienis, mokąs kompiuteriu dirbti ir įdėjęs laikraščio laužymo programą, paruošė „Rimo žinių" laikraštėlio antraštę.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS „AUŠROS" TUNTO VĖLIAVOS ŠVENTINIMAS IR KAZIUKO MUGĖ

Vas. 16 gimnazijos „Aušros" tunto sesės ir broliai. Viduryje sėdi (iš k.) kun. F. Skėrys, vėliavos krikšto tėvai p. E. Lucienė ir A. Šmitas, tuntininkė s.fil. M. Mickienė, vyr.sk. J. Lemkienė ir viešnia s. Motgabienė.

Kun. J. Dėdinas šventina Vas. 16 gimn. „Aušros" tunto vėliavą.

Vėliavos krikšto tėvai A. Šmitas ir p. E. Lucienė. Dešinėj komendantas s.v.kand. Paulius Mickus.

Kada mes būsime tokie dideli?... „Aušros" tunto paukštytės ir vilkiukai (iš kairės): Vytukas Lemkė, Martinukas Lipšys, Laimutė Lipšytė, Ramona Lemkytė.

„Aušros" tunto broliai, davę prit. sk įžodį (iš kairės): Virginijus Jocys Erikas Lichtas, Oliver Lippmann, Viktoras Račkauskas, Arūnas Vanagūnas.

Vas. 16 Gimnazijos „Aušros" tunto paukštyčių-vilkiukų būrelis ir įžodį davę Laimutė Lipšytė, Martinukas Lipšys ir Ramona Lemkytė.
Foto P. Mickus

Vas. 16 gimn. „Aušros" tunto sesės, davusios įžodį: skautės (iš kairės) Tanja Grunwaldaitė, Astrida Krausaitė, Jūratė Toraitė; prit. sk. — Gabrielė Grunwaldaitė, Silvia Vasyliūtė, Severina Vanagūnaitė, Tanja Huberytė, Edita Kirkickytė, Ingrida Kotkytė, Milda Motekaitytė, Ingrida Povilianskaitė.

LIETUVIŠKOSIOS SKAUTYBĖS FONDO PARAMA SĄJANGOS VEIKLAI

1976 metais — $1,002.22
1977 metais — $1,668.97
1978 metais — $2,253.53
1979 metais — $3,262.89
1980 metais — $4,795.13
1981 metais — $7,854.52
1982 metais — $8,491.94
1983 metais — $7,965.33
1984 metais — $10,565.52
Viso: $47,860.05

(Pagal sritis: vadovų-ių lavinimui $17,253.53, skautiškai spaudai ir leidimams 12,833.03, rajonų bei vietovių veiklai 10,200.00, stovyklų ruošai 5,673.49, suvažiavimams ir sąskrydžiams 2,000.00).

PASIKEITIMAI LSF VALDYBOJE

Pasibaigus LSS vadovybės kadencijai, naujuoju Tarybos Pirmijos atstovu fonde pristatytas s. Mykolas Banevičius, 1299 Boulevard, West Hartford, CT 06119, Tel.: (203) 523-1155. Kadenciją baigusiam v.s. Jonui Paroniui valdyba dėkoja už gražų bendradarbiavimą.

Didingas žmogus niekad nelaiko savęs didingu.

LSF AUKOTOJAI KOMPIUTERYJE

ps. Dalia Zikienė baigia rašyti programą, kurios pagalba visi LSF aukotojai bus įrašyti į kompiuterį ir duos valdybai naudingą informaciją. Patį visų aukotojų įrašymą tikime baigti šiais metais.

LITHUANIAN WORLD
COMMUNITY, INC.
5620 S CLAREMONT AVE
CHICAGO, IL 60636

ALp(LKA)3083
1985, Nr.6
SKA
7143 So. Troy
Chicago, IL 60629

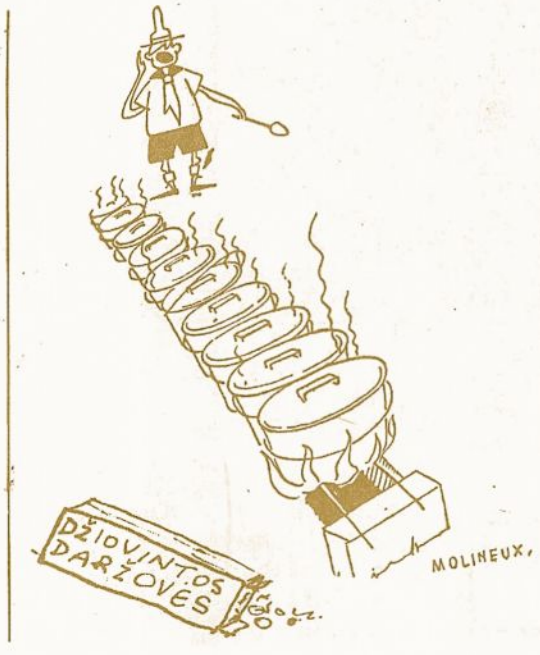

90 741 146